

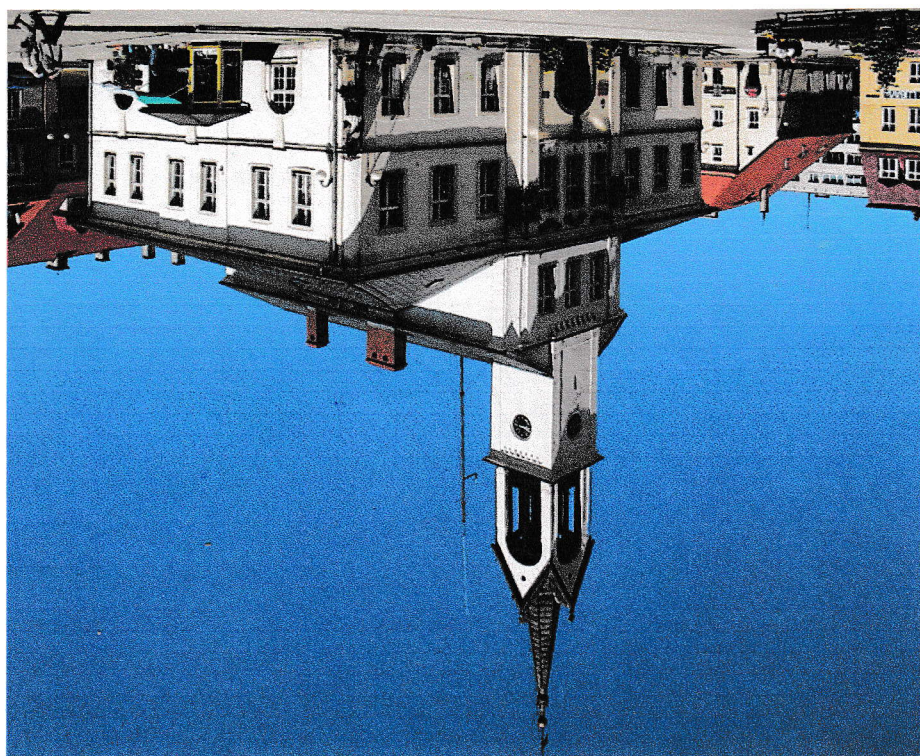
Kraków, październik 2018

mgr Maria Lelek-Pietrzak

KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI
mgr Maria Lelek-Pietrzak
ul. Felicjanek 19/9, 31-103 Kraków
tel. 0-602 12 66 11

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
ZABYTKOWY ELEMENT WYSTROJU SIENI
RATUSZA W LUBAWCE**

RATUSZ W LUBAWCE

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

ZABYTKOWY ELEMENT WYSTROJU SIENI RATUSZA W LUBAWCE

I. ZAKRES PRAC

Przedmiotem planowanych prac jest pełna konserwacja zabytkowego elementu wystroju sieni Ratusza w Lubawce jakim jest barokowe, paskowcowe obramienie otworu dawnego paleniska z zachowanymi oryginalnymi, metalowymi drzwiami.

II. OPIS OBIEKTU

Budynek Ratusza w Lubawce powstał w latach 1725-26 wg projektu Felixa Antona Hammerschmidta, najprawdopodobniej w wyniku gruntownego przekształcenia starszego budynku. W 1734 r. spłonął w pożarze miasta. W trakcie odbudowy został powiększony, w 1784 r. nadbudowano wieżę, którą zwieńczono w 1864 r. neogotyckim hełmem. Ratusz utrzymany jest w stylu klasycyzującego baroku z elementami neogotyckimi.

Na portalu wejściowym do ratusza znajduje się herb miasta, a w narożniku osadzona jest XVIII wieczna kamienna rzeźba św. Jana Nepomucena.

W przyziemiu budynku znajduje się obszerna sień ze sklepieniem kolebkowym z lunetami. W sieni zachował się otwór dawnego paleniska z XVIII wiecznym, piaskowcowym obramieniem i oryginalnymi metalowymi drzwiczkami.

III. STAN ZACHOWANIA

Powierzchnia kamienia mocno zabrudzona, miejscowo pokryta farbą do malowania ścian (farba emulsyjna ?). Od wewnątrz – od strony paleniska występują czarne zabrudzenia sadzą. Widoczne są uszkodzenia mechaniczne – obicia, w tym jedno rozległe w miejscu dawnego mocowania zamknięcia drzwi oraz w belce progowej. Wnętrze paleniska z osadzoną sadzą na pozostałościach wyprawy oraz na ceglach. Cegły w dolnej części zmurszałe, osypujące się, z ubytkami spoin. Metalowe drzwi zamykające otwór mocno zabrudzone z licznymi śladami rdzy i uszkodzeniami mechanicznymi zwłaszcza w dolnej partii. Wewnętrzna strona drzwi obita blachą skorodowaną na obrzeżach, pomalowana w kolorze brązu farbami olejnymi.

IV. ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

Generalnym założeniem planowanych prac jest konserwacja i renowacja zachowanego zabytkowego elementu wystroju sieni Ratusza w Lubawce jakim jest barokowe, paskowcowe obramienie otworu dawnego paleniska z zachowanymi oryginalnymi, metalowymi drzwiami.

Konserwacja techniczna obejmie usunięcie zabrudzeń, wtórnych nawarstwień zarówno z powierzchni kamienia, metalu jak też wewnętrznych części paleniska. Przy piaskowcu konieczne jest wykonanie zabiegów odsalających oraz wzmacniających strukturę kamienia, sklejenie pęknięć i uzupełnienie ubytków piaskowca i spoin. Przy metalowych drzwiach - po usunięciu zabrudzeń, rdzy oraz pozostałości farb olejnych należy wykonać konieczne naprawy (m.in. obrzeża oraz uchwyt zamknięcia), zabezpieczyć antykorozyjnie oraz pokryć półmatową farbą do metalu w kolorze czerni lub ciemnego grafitu. Uporządkowanie wnętrza paleniska polegać będzie na usunięciu wtórnych zanieczyszczeń, wzmocnieniu strukturalnym powierzchni zmurszałych cegieł i osypującej się zaprawy oraz założenie spoin w miejscach ubytków.

W związku z uporządkowaniem poziomów posadzki w sieni ratusza zachodzi konieczność demontażu piaskowcowego obramienia i ponownego osadzenia go z dostosowaniem się do obecnego poziomu (ok. 17 cm). Przed przystąpieniem do demontażu zabieg ten należy skonsultować z WKZ w Jeleniej Górze.

IV. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. Wykonanie badań określających stan zachowania elementów kamieniarki, metalowych drzwi oraz wnętrza paleniska.
2. Wykonanie prób oczyszczania powierzchni piaskowca z nawarstwień wtórnych (przemalowań, zabrudzeń, niefachowych uzupełnień).
3. Demontaż piaskowcowego obramienia i ponowny montaż ok. 17 cm wyżej, ze względu na podniesienie poziomu posadzki w sieni ratusza.
4. Usunięcie wtórnych nawarstwień z kamienia metodą chemiczną przy użyciu preparatu KEIM Steinreniger, lub REMMERS Alkutex czy Covexan, a następnie zmycie preparatu wodą. Skuteczność działania i ilość zadanego preparatu będzie ustalona po wykonaniu prób.
5. Doczyszczanie miejscowe powierzchni przy użyciu wytwornicy pary wodnej. Metoda ta pozwala na precyzyjne usuwanie wtórnych nawarstwień bez naruszania oryginalnej faktury podłoża.
6. Mechaniczne usunięcie niefachowych uzupełnień oraz niewłaściwych napraw.
7. Dezynfekcja powierzchni (zwłaszcza partii przyposadzkowych) preparatem biobójczym KEIM Algicid.
8. Odsolenie kamienia metodą swobodnej migracji soli do rozszerzonego środowiska. Zabieg zostanie wykonany przy użyciu kompresów z wilgotnej pulpy papierowej bądź ligniny.
9. Impregnacja – wzmocnienie strukturalne osłabionego kamienia przy użyciu preparatu krzemoorganicznego - preparatem KEIM Silex OH. Zastosowanie tego preparatu pozwala na uzyskanie przez piaskowiec parametrów mechanicznych zbliżonych do pierwotnych.
10. Wykonanie uzupełnień ubytków z użyciem masy mineralnej firmy Remmers lub z wykorzystaniem zaprawy konserwatorskiej KEIM – Restauro Grund. W przypadku dużych ubytków kamienia wklejenie oryginalnego, piaskowcowego materiału.
11. Uzupełnienie brakujących spoin kamienia. Uzupełnienia powinny być wykonane masą mineralną zbliżoną swoim składem i właściwościami do oryginalnej spoiny.
12. Hydrofobizacja kamienia polegająca na zabezpieczeniu kamienia przed działaniem czynników zewnętrznych, kondensacją wilgoci i zabrudzeniami - preparatem na bazie estru kwasu krzemowego – KEIM Lotexan N lub REMMERS Funcosil SL.

13. Scalenie kolorystyczne powierzchni uzupełnień farbami laserunkowymi - KEIM Restauro Lasur oraz pigmentami ze spoiwem Paraloid B-72 w toluenie - w celu pełnego scalenia optycznego z kamieniem oryginalnym.
14. Uporządkowanie wnętrza paleniska:
- usunięcie wtórnych zanieczyszczeń,
  - wzmocnienie strukturalne powierzchni zmurszałych cegieł (preparat KEIM Silex OH) oraz osypującej się warstwy zaprawy,
  - założenie spoin w miejscach ubytków (zgodnie z oryginałem),
15. Renowacja metalowych drzwi:
- usunięcie korozji oraz wtórnych warstw metodami mechanicznymi oraz chemicznymi środkami do usuwania powłok lakierniczych,
  - założenie warstwy antykorozyjnej (np. firmy Noxan),
  - pokrycie farbą do metalu półmatową w kolorze ciemnografitowym lub czarnym (farby antykorozyjne np. firmy Noxan),
16. Wykonanie dokumentacji pisemnej i fotograficznej zgodnie z obowiązującym schematem dokumentacji konserwatorskiej.

Kraków, październik 2018

KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI
mgr Maria Lelak-Pietrzak
ul. Felicjanek 19/9, 31-103 Kraków
tel. 0-602 12 66 11